

Andrzej Rybak

Stanisław Karczmarzyk (1905-1993)

Scientific Bulletin of Chełm - Section of Pedagogy nr 1, 192-193

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

STANISŁAW KARZMARZYK (1905-1993)

ANDRZEJ RYBAK

Stanisław Karczmarzyk urodził się 26 kwietnia 1905 r. we Frampolu w powiecie biłgorajskim. Po ukończeniu siedmiu lat życia został przyjęty do wstępnego oddziału rosyjskiej szkoły powszechnej. W 1919 r. złożył z wynikiem pozytywnym egzamin do klasy drugiej prywatnego gimnazjum w Janowie Lubelskim. Pogarszające się warunki bytowe spowodowały, że został zmuszony do przerwania nauki. Następnie podjął pracę w samorządzie gminnym we Frampolu w charakterze pracownika kancelaryjnego. Po upływie dwóch lat ponownie podjął naukę w szóstej klasie prywatnego gimnazjum we Frampolu, a później przeniósł się do gimnazjum męskiego kurii diecezjalnej w Sandomierzu. W 1929 roku uzyskał świadectwo dojrzałości i wstąpił do Seminarium Duchownego w Sandomierzu, skąd w 1933 roku przeniósł się na Wydział Humanistyczny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Studiując, pracował jednocześnie w prywatnej szkole powszechnej w Lublinie, a później w siedmioklasowej szkole powszechnej w Struży. W latach 1935-37 był nauczycielem w publicznej szkole powszechnej w Lublinie. Studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim ukończył w 1937 r., otrzymując stopień magistra filozofii.

W roku 1940 zawarł związek małżeński z Urszulą Tokarczuk (nauczycielką, córką wachmistrza w I Pułku Ułanów I Brygady Legionów, spokrewnionego z rodziną późniejszego biskupa przemyskiego Ignacego Tokarczuka). Z tego związku urodził się syn Andrzej, który w latach 1954-60 był uczniem Szkoły Podstawowej przy Liceum Czarnieckiego w Chełmie.

W okresie okupacji hitlerowskiej w latach 1941-1944 razem z żoną prowadzili tajne nauczanie w Teodorówce koło Biłgoraja na Zamojszczyźnie. Po zakończeniu działań wojennych, w 1944 roku podjął pracę w Liceum Pedagogicznym w Chełmie na stanowisku kierownika Szkoły Ćwiczeń.

W latach 1946-48 był wizytatorem w Kuratorium Oświaty w Kielcach, a później (od 1951 r.) pracował jako nauczyciel w Liceum Ogólnokształcącym im. Henryka Sienkiewicza Częstochowie. Na początku lat pięćdziesiątych kierował liceami w Kocku i Radzynie Podlaskim.

W 1954 roku został mianowany dyrektorem Szkoły Podstawowej i Liceum im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie. Był jednym z inicjatorów i organizatorów II Zjazdu Absolwentów w 1957 roku (pierwszego po wojnie). Ze względu na „odejście od pryncypiów wychowania socjalistycznego” (uczestniczenie szkoły we Mszy Św. w Bazylice Mariackiej z okazji II Zjazdu Absolwentów w 1957 r.), został usunięty ze stanowiska dyrektora i przeniesiony służbowo do województwa warszawskiego.

Od 1960 roku kierował Szkołą Podstawową i Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Ostrowi Mazowieckiej. Za podobne jak w Liceum Czarnieckiego „naruszenie przepisów”, w roku 1970 odwołany został ze stanowiska dyrektora. Pracował

jeszcze przez pewien czas jako nauczyciel w ostrowickim Technikum Ekonomicznym, następnie przeszedł na emeryturę. W czasie swojej pracy w oświacie nauczał m.in. matematyki, języków: greki, łaciny, francuskiego i niemieckiego. Był znawcą filozofii.

Zmarł po ciężkiej chorobie 4 września 1993 roku. Pochowany został na cmentarzu w Ostrowi Mazowieckiej.

BIBLIOGRAFIA:

1. Górecki M., *Mój dyrektor i przyjaciel*, [in:] *Licealiści Królowej Jadwigi i Czarnieckiego sprzed pół wieku. Księga Pamiątkowa*, red. J. Witkowski, Chełm-Brwinów 2006, s. 188-190.
2. Krzywicki J. P., *Czarniecczy, Chełm 2010*, s. 92-93; *Czerwonoskóry, nasz Dyro*, [in:] *ibidem*, s. 182-188.